

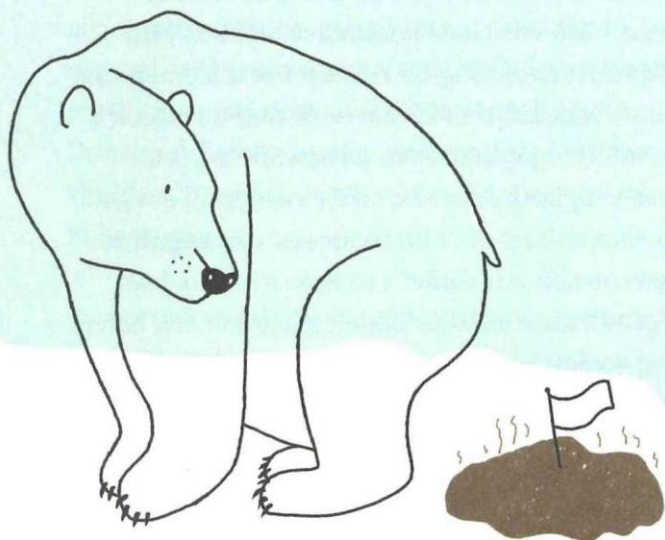
Lezen uit Palmen op de Noordpool

Bladzijde 120 en 121 uit het boek

Meer dan de ijsbeer

Hoe ruikt een ijsbeerdrol? Vraag dat maar aan Roel en Jesse. Zij gingen mee op schoolreis naar Spitsbergen en deden daar onderzoek naar ijsberen voor hun profielwerkstuk. Ze wilden weten of ijsberen in het westen van het eiland andere dingen eten dan ijsberen in het oosten. Dat zou best logisch zijn, want in het westen ligt veel minder zeeijs dan in het oosten. En zeeijs is het favoriete terrein van ijsberen om op zeehonden te jagen. Elke winter moet de ijsbeer zichzelf vetmesten door lekker veel zeehonden te vangen. Maar ieder jaar heeft hij daar minder tijd voor. Het zeeijs komt later en het verdwijnt eerder. Daardoor krijgt de ijsbeer het moeilijk en zie je hem altijd een beetje zielig op boeken over klimaatverandering staan.

Roel en Jesse verzamelden drollen uit het westen en het oosten van Spitsbergen en pluisten ze helemaal uit. Ze vonden vooral veel botjes en snorharen van zeehonden. Maar ook mos, gras en zeewier. En dat is gek, want de ijsbeer is een

fanatieke vleeseter. Als je hem vraagt naar zijn top 3 van lievelingseten zou hij moeten antwoorden: zeehond, zeehond en zeehond. Maar ja, ijsberen zijn niet zulke praters.

Roel en Jesse vonden ook een duidelijk verschil tussen de westelijke drollen en de oostelijke drollen. In de westelijke drollen zaten veel meer resten van planten. Het lijkt er dus op dat ijsberen die minder op zeehonden kunnen jagen, meer planten eten. Maar je moet wel heel wat mos en zeewier eten om je buik net zo rond te krijgen als van het eten van een zeehond. Dus het is nog maar de vraag of dit de redding is van de ijsbeer. Alles wijst er in elk geval op dat ijsberen hun eten steeds meer op andere plekken zoeken. Ze roven eieren uit nesten, eten bessen, jagen op rendieren en scharrelen in dorpen tussen het afval. Neem dus altijd een geweer mee als je ergens in het noordpoolgebied de vuilnis buiten zet.

Toch hoor je wel eens dat het best goed gaat met de ijsbeer. Dat komt doordat er vroeger veel meer op ze werd gejaagd. Sinds 1973 mag dat niet meer. Daardoor lijkt het aantal ijsberen te groeien. Maar de ijsberen zijn moeilijk te tellen. Waarschijnlijk zijn er tussen de 20 en 30 duizend. Zomaar even uitsterven is er dus niet bij. Maar reken maar dat de ijsbeer het steeds moeilijker krijgt. Net als de ivoormeeuw kan hij niet verder naar het noorden vluchten. Terwijl zijn natuurlijke leefomgeving onder zijn poten verdwijnt. En zijn favoriete kostje ook.

Lezen uit Palmen op de Noordpool

Bijna alle dieren in het noordpoolgebied hebben het moeilijk. De zeehonden leven op en onder het zeeijs, waar ze net als de ijsberen steeds minder aan hebben. De jonkies hebben holletjes van sneeuw nodig, maar sneeuw valt er steeds minder. Ze eten vis die steeds verder naar het noorden trekt. De vissen eten krill: kleine garnaltjes die weer dol zijn op plankton. Maar dat plankton groeit het best op de rand van zee en zeeijs. En is er dus ook steeds minder. Zo hangt alles met alles samen en krijgen de zeehonden het ook steeds moeilijker in dit gebied. Maar heel misschien hebben ze wel baat bij klimaatverandering. Want als de ijsbeer echt uitsterft, dan hoor je de zeehond niet meer klagen. Dan is zijn grootste vijand weg en slaat hij zich ook wel door de andere tegenslagen heen.

Zo kan ik nog wel even doorgaan met zielige winterdieren. Want denk maar niet dat de walrus, de poolvos en de sneeuwganzen het makkelijk hebben. Om over het rendier nog maar te zwijgen. Daar zijn er echt miljoenen van. Maar het worden er snel minder. De oorzaken daarvan hebben op een gekke manier weer met klimaatverandering te maken. Rendieren trekken over grote afstanden. Ze steken daarbij vele rivieren over. Door het smeltende ijs zijn de rivieren dieper en breder. Dus halen veel rendieren de overkant niet. Nog erger is de ijzel. In de winter eten de rendieren korstmos. Die ruiken ze dwars door de sneeuwlaag heen. Maar in plaats van sneeuw valt er steeds vaker ijzel. Dat is regen die bevroert

zodra hij de grond raakt. Ook smeltende sneeuw bevroert weer. Zo komt er een ijzig laagje over het mos te liggen. Daar komt het rendier niet doorheen. Als het lang zo doorgaat sterft hij met een rammelende buik.

Het is echt balen dat het met de rendieren zo slecht gaat. Want zij kunnen juist helpen om klimaatverandering tegen te gaan. Onderzoekers van een Zweedse universiteit bedachten dat grote kuddes rendieren samen wel eens invloed konden hebben op de weerkaatsing van het zonlicht. Een donker oppervlak neemt meer warmte op dan een licht oppervlak, weet je nog? Ze onderzochten gebieden waar rendieren aan struikjes knabbelde en jawel: de afgekloven struikjes maken de gebieden lichter van kleur en dus minder warm dan gebieden zonder knabbelende rendieren. Dus zou het goed zijn als er juist meer rendieren kwamen, ook voor de ijsbeer, de zeehond en de poolvos. En voor de yucca.

